

Schriftelijke reactie ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op Kassa's vragen over de uitsluiting van studenten op de energietoeslag

Vraag 1. In 2022 is er een beleidsregel opgesteld, die met gemeenten is gedeeld. Daarin is de uitsluiting van studenten op de energietoelage geadviseerd. Waar komt dit advies vandaan?

Om de energietoeslag uitvoerbaar te houden is gekozen voor verstrekking via de categoriale bijzondere bijstand. Hierbij worden de te vergoeden kosten aangenomen en hoeven gemeenten deze niet te controleren. Juist bij studenten is deze aanneming niet mogelijk. Zo woont ongeveer de helft van de studenten thuis bij de ouders en heeft geen eigen energierekening. Zij worden dus niet of niet in dezelfde mate geraakt door de stijgende kosten. De generieke toeslag verstrekken zou betekenen dat alle studenten (vanaf 21 jaar) die binnen de doelgroep vallen de toeslag ontvangen, dus ook thuiswonende studenten. Dit gaat aan het doel van de regeling voorbij, namelijk het ondersteunen van de laagste inkomens bij het betalen van de gestegen energierekening.

Om een te grote mate van overcompensatie te voorkomen, zouden aan studenten dan meer bewijzen moeten worden gevraagd bij de aanvraag van de toeslag, bijvoorbeeld het bewijs van een zelfstandige woning of een energiecontract op naam. De grote studentensteden hebben regelmatig aangegeven dat dit, gezien de grote aantallen studenten, tot grote uitvoeringsproblemen leidt. De hulp aan kwetsbare huishoudens komt hierdoor volgens gemeenten in de knel.

Daarnaast kunnen gemeenten met de voorwaarden voor de energietoeslag aansluiten bij de doelgroep van de bijzondere bijstand en het lokale gemeentelijk minimabeleid. Zo kan de gemeente een zo groot mogelijk deel van de doelgroep snel bedienen door ambtshalve toekenning (dat betekent verstrekken zonder dat er een aanvraag nodig is) en betaling van de toeslag. Ambtshalve toekenning is mogelijk voor de minimahuishoudens die in beeld zijn bij de betreffende gemeenten en doordat het aantal voorwaarden beperkt is. Voor studenten geldt dat zij over het algemeen niet bij gemeenten in beeld zijn.

Om studenten die in de knel raken door de gestegen energieprijzen tegemoet te komen is er is voor deze groep door het kabinet 35 miljoen beschikbaar gesteld voor individuele bijzondere bijstand. Er wordt dan gekeken naar de individuele situatie van de student. Zo komt het geld terecht bij de studenten die het echt nodig hebben.

Vraag 2. Er zijn studenten die zelfstandig wonen en ook hun eigen energiecontract hebben en rekening betalen. Zou je hun situatie niet kunnen vergelijken met die van andere minima? Wat maakt hun situatie anders?

Circa 20% van de uitwonende studenten van 21 jaar en ouder woont in een eenkamerwoning (studio/zelfstandig) ([Landelijke monitor studentenhuisvesting](#), [Landelijke monitor studentenhuisvesting - Kences](#)). Deze eenkamerwoningen zijn ongeveer 24m². Dit is kleiner dan 'reguliere' huishoudens. Van de energiearme huishoudens woont 68% in een corporatiewoning (TNO, Energiearmoede in Nederland 2022). Corporatiewoningen zijn gemiddeld 84m². Eén van de factoren waar de energiekosten mee samenhangt is de grootte van de woning.

Vraag 3. Na de uitvoering van de beleidsregel hebben enkele studenten bezwaar gemaakt en gaan ze procederen. Dit was geen reden om als ministerie gemeenten te adviseren om het beleid aan te passen?

Omdat je aan de telefoon aangaf dat jullie de uitzending maken n.a.v. de Amsterdamse zaak kan ik je hierop meegeven dat het ministerie nu niet de opvatting heeft dat deze uitspraak de huidige beleidslijn van SZW opzij zet. De rechtbank Amsterdam heeft niet geoordeeld dat uitsluiting van

studenten per definitie onrechtmatig is. Wel wordt gewezen op de noodzaak tot goede onderbouwing van die keuze.

Als ik je goed begrijp bedoel je met 'beleidsregel' de [Handreiking eenmalige energietoeslag 2022](#). De handreiking is inmiddels twee keer aangevuld en uitgebreid, om gemeenten te ondersteunen bij de onderbouwing van hun beleid.

Vraag 4. Voor 2023 komt er nu een nieuwe wetsvoorstel op de Participatiewet waarin de uitsluiting van studenten expliciet wordt. Wanneer gaat het wetsvoorstel er naar verwachting komen en voor stemming naar de Tweede Kamer?

Er moest een nieuwe wet komen omdat de eerdere wet alleen over 2022 ging. De minister streeft ernaar de nieuwe wet zo snel mogelijk in te voeren. Het wetsvoorstel gaat naar verwachting in maart naar de TK. Het is uiteindelijk aan de Tweede Kamer om te beslissen wanneer zij de wet behandelen. De energietoeslag 2023 kan worden aangevraagd zodra de nieuwe wet in werking is getreden. Dit is naar verwachting vanaf juni 2023.

Vraag 5. Heeft dit gevolgen voor de studenten die in 2022 uiteindelijk wel de energietoelage krijgen en dit – aangezien de huidige wet er nog niet is – op basis van het huidige beleid ook voor 2023 kunnen aanvragen?

Gemeenten die ervoor hebben gekozen om studenten voor 2022 wel de categoriale bijzondere bijstand te verstrekken kunnen dat – als de nieuwe wet is aangenomen – voor 2023 niet op dezelfde manier doen. Wel kunnen gemeenten studenten tegemoet komen via de Individuele Bijzondere Bijstand.

Vraag 6. De Raad van State stelt in een advies over het komende wetsvoorstel dat het argument voor overcompensatie bij studenten onduidelijk is. Waarom worden studenten op basis van overcompensatie uitgesloten en andere minima niet? Waar is dat op gebaseerd?

Zie antwoord vraag 2.